

Nr 233.

Av herrar **Bernström** och **Sjöblom** om befrielse för lotskaptenen *Bengt Östrand* och lotsen *K. G. Holmberg* från utgivande av visst genom utslag av regeringsrätten till återbetalning fastställt belopp.

Vid världskrigets utbrott 1914 mobiliserades jämväl signalstationerna vid rikets kuster, och kommenderades bland annat lotsen vid Dalarö lotsplats *K. G. Holmberg* till signalstationen nr 50 N. S. att tjänstgöra som förman därstädes från och med den 3 augusti 1914.

Emellertid insjuknade *Holmberg* antagligen på grund av förkylning å förlägningsorten enligt läkarebetyg, som härvid fogas i bestyrkt avskrift i tarmsjukdom, som ej förbättrades genom beskaffenheten av mathållningen å den avlägsna platsen, varför *Holmberg* måste begära tjänstledighet för sjukdom, som av vederbörande beviljades honom först från och med den 3 februari till och med den 30 april samt sedermera från och med den 9 juni till och med den 31 oktober år 1915, vilken sistnämnda dag *Holmberg* »avpolletterades» från tjänstgöring vid kustsignalväsendet.

Enligt bestämmelserna i § 1 av kungl. kungörelsen den 21 mars 1902 angående avlöningsmed flera förmåner åt personal vid lots- och fyrinrättningen under tjänstgöring vid flottan, varunder kustsignalstationerna lyda, ägde nämnda personal under sådan tjänstgöring uppbära »från lotsverket samtliga sina vid verket innehavande avlöningsmed flera förmåner», däribland lotslott.

I § 7 av samma kungl. kungörelse och § 10 av reglementet för kustsignalväsendet föreskrives, att nämnda personal vid sjukdom åtnjuter full avlöning såsom under verklig tjänstgöring.

I enlighet med dessa bestämmelser och föreskrifter utbetalade lotskaptenen i mellersta lotsdistriktet *Bengt Östrand*, vilken hade att ombesörja utbetalningen av ersättning till lotsverkets personal inom sitt distrikt under tjänstgöringen vid kustsignalväsendet, till *Holmberg* även under sjukdomen ersättning för mistad lotslott.

Jämlikt kungl. lotsstyrelsens skrivelse den 15 juli 1915 ersattes lotsen *Holmberg* under dennes sjukdom vid senare tjänstledigheten av viss annan person. Emellertid gjorde revisionen hos kungl. marinförvaltningen anmärkning mot bland annat den under senare tjänstgöringsperioden utbetalade ersättningen för mistad lotslott, belöpande sig sammanlagt till 5,753 kronor 1 öre under framhållande därav, att samma sjukdomsorsak förelegat vid de båda tjänstledighetstiderna och sjukdomen alltså varit av kronisk

natur, varför Holmberg bort, då han för andra gången eller den 9 juni hade behov av tjänstledighet, från kustsignalväsendet avpolleteras. Marinöverkommisarien fastställde anmärkningen och ålade nämnda lotskapten att inbetala det anmärkta beloppet med rätt för honom att av Holmberg söka sitt åter.

Vid häröver hos kungl. kammarrätten anförda besvär fann denna med godkännande av skedd utbetalning under sistberörda tid av dagavlönning m. m. skäligen fastställa anmärkningen i vad den avsåg utbetald ersättning för mistad lotslott.

Östrand fullföljde besvären i denna del hos regeringsrätten, som i utslag den 9 december 1924 ej fann skäl att göra ändring i kammarrättens utslag.

Sedermera anhöllo såväl Östrand som Holmberg hos Kungl. Maj:t var för sig att av nåd bliva befriade från återbetalning av det anmärkta beloppet, men fann Kungl. Maj:t icke skäl att bifalla de därom gjorda framställningarna.

Det vill synas, som om lotskaptenen Östrand med stöd av förenämnda författningar haft fullgoda skäl för att till lotsen Holmberg även under den senare tjänstledigheten utbetala ersättning för den lotslott, varav han gått miste på grund av kommenderingen vid kustsignalväsendet, som ej slutade förr än den 31 oktober 1915.

Varken reglementet för kustsignalväsendet eller åberopade eller annan kungörelse eller författning giver bevakningschef eller lotskapten befogenhet att avskeda (avpollettera) mobiliserad insjuknad person, även om hans sjukdom skulle vara kronisk, och ej heller kan en lotskapten äga varken befogenhet eller förmåga att bedöma, om den sjukdom, som drabbat en mobiliserad under tjänstgöring vid kustsignalväsendet, är av kronisk natur.

Ätminstone under den första tiden av mobiliseringen gävo författningarna rörande de mobiliserade och ersättningen till dem vederbörande ingalunda önskvärd tydlighet vid handhavande av dithörande ärenden.

Vidare torde säkerligen den för mera än tio år sedan uppburna ersättningen av den sjuke Holmberg hava under dyrtiden förbrukats till eget uppehälle.

På grund härav finna vi det billigt och rättvist, att Östrand och Holmberg befrias från utgivande av beloppet i fråga.

Med åberopande av riksdagens beslut vid sistlidet års riksdag, varigenom riksdagen medgav sergeanten vid livgardet till häst G. P. E. Andéhn befrielse från honom jämlikt högsta domstolens utslag den 18 december 1923 ålagd skyldighet att till kronan utgiva viss ersättning med 11,700 kronor 34 öre samt med bifogande av lotskaptenen Östrands och lotsstyrelsens skrivelser angående Holmbergs tjänstledighet och annan persons sättande i stället för honom under sjukdom; kungl. kammarrättens utslag på Östrands förberörda besvär och en kungl. handelsdepartementets note samt regeringsrättens utslag i avskrifter och original, få vi därför hemställa,

att riksdagen för sin del ville medgiva, att Östrand och Holmberg befrias från utgivandet av det av regeringsrätten den 9 december 1924 slutligen till återbetalning fastställda beloppet av 5,753 kronor 1 öre samt att omförmälda belopp må ur vederbörliga räkenskaper avskrivras.

Stockholm den 21 januari 1926.

Erik Bernström.

Per Henning Sjöblom.

Avskrift.

Att kronolotsen C. G. Holmberg på grund av tarmsjukdom varit oförmögen till arbete från och med den 1 juli till och med den 31 oktober 1915 intyggas härmed på begäran. Stockholm den 19 januari 1926.

Hugo Wållgren.

Leg. läkare.

Avskrift.

Att kronolotsen C. G. Holmberg på grund av tarmsjukdom är oförmögen att sköta sin tjänst samt i behov av ledighet under minst två månaders tid intyggas härmed. Stockholm den 4 februari 1915.

Hugo Wållgren.

Leg. läkare.

Avskrift.

Till kungl. lotsstyrelsen.

Förmannen vid Nämndö södra signalstation C. G. Holmberg har med stöd av läkarbetyg i skrivelse till bevakningschefen anmält, att han under de två närmaste månaderna på grund av sjukdom är förhindrad att uppehålla sin tjänst vid signalstationen.

Denna skrivelse har bevakningschefen överlämnat till mig med anhållan om ersättning för Holmberg samt med förmälan, att Holmberg av bevakningschefen — så snart ersättning kan erhållas — »kommer att avpoletteras och beordras anmäla sig» hos lotskaptenen.

Med anledning härav får jag till ersättning för Holmberg under den tid han av sjukdom är förhindrad att tjänstgöra vid signalstationen förordningsvis föreslå lotslärlingen O. E. Svensson.

Då varken i reglementet för kustsignalväsendet eller krigsavlöningsreglementet finnes omnämnt, att en lotsverket tillhörande man, som tjänstgör vid en på grund av mobiliseringsorder rustad signalstation, kan av bevakningschefen »avpoletteras» på grund av sjukdom, men då det däremot av § 10 jämförd med § 1 av sistnämnda reglemente tydligt framgår, att sjuka bibehålla krigsavlönning så länge krigstjänstgöringstiden för dem fortfar samt att krigstjänstgöringstiden upphör först med sista demobiliseringsdagen, så får jag, då den signalstation, vilken Holmberg enligt mobiliseringstabellen är tilldelad, ännu icke är demobiliserad, härigenom dels hemställa, att

Holmberg tillsvidare får kvarstå i mobiliseringstabellen bland bemanningen, som tillhör S. S. N. S., och dels anmäla, att jag fortfarande utbetalar krigsavlönning till Holmberg. Stockholm den 3 juni 1915.

Bengt Östrand.

Avskrift.

Till lotskaptenen i Stockholm.

Med anledning av Eder skrivelse den 3 juni 1915 och med bifall till där gjord framställning om ombyte av personal å signalstationen N. S. har kungl. lotsstyrelsen fastställt följande ändringar i mob.-tab. serien L nr V: *vid N. S. signalstation.*

Lotsen vid Dalarö lotsplats C. G. Holmberg, förman, ersättes under dennes sjukdom med lotslärlingen vid Sandhamns lotsplats Öhman, lotslärlingen Öhman manskap, utgår och ersättes under samma tid med lotslärlingen vid Mälarens lotsplats O. E. Svensson; skolande dessa ombyten räknas från den dag, då ovannämnda Svensson inträdde i tjänstgöring å signalstationen.

Beträffande en del av Eder berörda principsynpunkter i vad angår utbyte av personal från lotsverket vid kustsignalväsendet har kungl. lotsstyrelsen överlämnat frågan till kungl. marinförvaltningens beprövande. Stockholm den 15 juli 1915.

Under generallotsdirektörens frånvaro:

Uno Grönvall.

Otto Lybeck.

Rob. Söderholm.

E. O. Mellin.

Kungl. Maj:ts och rikets kammarrätts utslag på de besvär lotskaptenen Bengt Östrand anfört över marinöverkommissariens beslut den 27 december 1920 på tjugusjunde punkten av anmärkningar vid räkenskaperna för kustsignalväsendet för år 1915 (lotskaptenens i mellersta lotsdistriktet redogörelse); över vilka besvär vederbörande revisionstjänsteman blivit hörd. Givet i Stockholm den 2 november 1921.

Revisionen hos kungl. marinförvaltningen framställde i nämnda punkt anmärkningspåstående av följande innehåll.

2:a klass lotsen C. G. Holmberg, som under tiden den 1 januari—den 31 oktober 1915 varit kommenderad till kustsignalväsendet att där tjänstgöra såsom förman vid signalstationen N. S., hade för nämnda tid fått uppbära avlöningsförmåner med ett sammanlagt belopp av 8,410 kronor 93 öre. Emellertid hade Holmberg under ifrågavarande tid varit tjänstledig för sjukdom den 3 februari—den 30 april samt den 9 juni—den 31 oktober, med vilken dag han avgått från kustsignalväsendet. Ehuru § 7 av kungl. kungörelsen den 21 mars 1902 angående avlönings- m. fl. förmåner åt personal vid lots- och fyrinrättningarna under tjänstgöring vid flottan medgäve, att sådan personal finge vid sjukdom åtnjuta full avlöning såsom under verklig tjänstgöring, torde emellertid detta stadgande icke lämna rum för en sådan tillämpning av detsamma, som i förevarande fall kommit till användning. Enär samma sjukdomsorsak förelegat vid de olika tidpunkterna för tjänstledigheten och sjukdomen alltså varit av kronisk natur,

hade Holmberg, då han andra gången eller den 9 juni hade förnyat behov av tjänstledighet, bort från kustsignalväsendet avpolletteras och med annan person definitivt ersättas. Till Holmberg hade för tiden den 9 juni—den 31 oktober utbetalts följande avlöning:

dagavlöning	kronor	145:—
dagtraktamente	»	217: 50
krigsavlöningstillägg	»	65:—
ersättning för mistad lotslott 9—30 juni (²² / ₃₀ av ersättningen för juni månad kronor 1,181: 27)	»	866: 26
ersättning för mistad lotslott den 1 juli—den 31 oktober....	»	4,886: 75
Summa kronor		6,180: 51.

Efter avdrag härifrån av 125 kronor 50 öre, utgörande redan anmärkta dagtraktamenten, återstode ett belopp av 6,055 kronor 1 öre, som anmärktes till betalning.

Genom beslut den 27 december 1920 förpliktade marinöverkommisarien med fastställande av anmärkningen klaganden att å statsverkets giroräkning i riksbanken för marinförvaltningens räkning inleverera anmärkta beloppet 6,055 kronor 1 öre, dock med honom öppen lämnad rätt att av vederbörande söka sitt åter efter befogenhet.

I besvären har klaganden yrkat befrielse från den honom ålagda betalningsskyldigheten.

Kungl. kammarrätten har tagit målet i övervägande; och då Holmberg jämlikt § 7 kungl. kungörelsen den 21 mars 1902 angående avlönings- m. fl. förmåner åt personal vid lots- och fyrinrättningarna under tjänstgöring vid flottan finge anses hava varit berättigad att för tiden den 9 juni—den 31 oktober, då han på grund av sjukdom icke kunnat tjänstgöra vid kustsignalväsendet, uppbära anmärkta dagavlöning, dagtraktamente och krigsavlöningstillägg, men ifrågavarande bestämmelse icke kunde anses innefatta medgivande för honom att komma i åtnjutande av den på sagda tid till 5,753 kronor 1 öre beräknade ersättningen för mistad lotslott, kammarrätten funne skäligt i så måtto ändra marinöverkommisariens beslut, att det till betalning fastställda beloppet nedsattes till femtusensjuhundrafemtio tre kronor ett öre.

Den, som med detta kungl. kammarrättens utslag icke åtnöjes, äger att däruti hos Kungl. Maj:t i underdånighet söka ändring genom besvär, vilka till Kungl. Maj:ts försvarsdepartement ingivas eller, på klagandens eget äventyr, i betalt brev med allmänna posten insändas; och böra besvären vara till nämnda departement inkomna sist före klockan tolv å sextionde dagen från det klaganden av utslaget undfått del, den dagen, då sådant skett, likväl oräknad, eller, om besvärstiden tilländagår på helgdag, å nästa söckendag därefter före klockan tolv; skolande vid besvären fogas behörigen styrkt bevis, vilken dag del av utslaget erhållits; men försummas något av vad sålunda blivit föreskrivet, skall klaganden hava förlorat sin talan, och besvären komma ej under prövning. År och dag, som förr skrivet står.

På Kungl. Maj:ts och rikets kammarrätts vägnar:

Axel Östergren.

Eric Rosenquist.

Avskrift.

Kungl. Maj:ts utslag på de besvär, lotskaptenen B. S. Östrand i underdånighet anfört över ett av kammarrätten den 2 november 1921 meddelat utslag i anmärkningsmål rörande räkenskaperna för kustsignalväsendet för år 1915 (lotskaptenens i mellersta lots-distriktet redogörelse);

i anledning av vilka besvär kammarrätten, med överlämnande av vederbörandes förklaring, samt marinförvaltningen avgivit utlåtanden; givet i regeringsrätten den 9 december 1924.

Marinförvaltningens revision framställde anmärkning av följande innehåll.

Till 2:a klass lotsen K. G. Holmberg, som under tiden den 1 januari—31 oktober 1915 varit kommenderad till kustsignalväsendet att där tjänstgöra såsom förman vid signalstationen N. S., hade för nämnda tid utbetalts avlöningsförmåner med ett sammanlagt belopp av 8,410 kronor 93 öre. Emellertid hade Holmberg under ifrågavarande tid varit tjänstledig för sjukdom den 3 februari—den 30 april samt den 9 juni—den 31 oktober, med vilken dag han avgått från kustsignalväsendet. Ehuru § 7 av kungörelsen den 21 mars 1902 angående avlönings- m. fl. förmåner åt personal vid lots- och fyrinrättningarna under tjänstgöring vid flottan medgäve, att sådan personal finge vid sjukdom åtnjuta full avlöning såsom under verklig tjänstgöring, syntes emellertid detta stadgande icke lämna rum för en sådan tillämpning av detsamma, som i förevarande fall kommit till användning. Enär samma sjukdomsorsak förelegat vid de båda tidpunkterna för tjänstledigheten och sjukdomen således varit av kronisk natur, hade Holmberg, då han andra gången eller den 9 juni ånyo haft behov av tjänstledighet, bort från kustsignalväsendet avpolletteras och med annan person definitivt ersättas. Till Holmberg hade för tiden den 9 juni—den 31 oktober utbetalts följande avlöning:

dagavlöning	kronor	145:—
dagtraktamente	»	217: 50
krigsavlöningstillägg	»	65:—
ersättning för mistad lotslott den 9--den 30 juni (²² / ₃₀ av ersättningen för juni kronor 1,181:27)	»	866: 26
ersättning för mistad lotslott den 1 juli—den 31 oktober	»	4,886: 75

Summa kronor 6,180: 51.

Efter avdrag härifrån av 125 kronor 50 öre, utgörande redan anmärkta dagtraktamenten, återstode ett belopp av 6,055 kronor 1 öre, som anmärktes till betalning.

Genom beslut den 27 december 1920 förpliktade marinöverkommissarien med fastställande av anmärkningen klaganden att å statsverkets giroräkning i riksbanken för marinförvaltningens räkning inleverera anmärkta beloppet, 6,055 kronor 1 öre, dock med honom öppen lämnad rätt att hos vederbörande söka sitt åter efter befogenhet.

Kammarrätten, där klaganden häröver anförde besvär, utlät sig enligt överklagade utslaget, att då Holmberg enligt § 7 i förenämnda kungörelse den 21 mars 1902 finge anses hava varit berättigad att för tiden den 9 juni—den 31 oktober, då han på grund av sjukdom icke kunnat tjänstgöra vid

kustsignalväsendet, uppbära anmärkta dagavlönning, dagtraktamente och krigsavlönningstillägg, men ifrågavarande bestämmelse icke kunde anses innefatta medgivande för honom att komma i åtnjutande av den på sagda tid till 5,753 kronor 1 öre beräknade ersättningen för mistad lotslott, kammarrätten funne skäligt i så måtto ändra marinöverkommisariens beslut, att det till betalning fastställda beloppet nedsattes till femtusensjuhundrafemtio tre kronor 1 öre.

I de underdåniga besvären yrkar klaganden befrielse från skyldighet att återbetala omförmälda belopp av 5,753 kronor 1 öre.

Kungl. Maj:t har låtit Sig föredragas dessa underdåniga besvär och finner ej skäl att göra ändring i kammarrättens utslag, i vad det överklagats. Vilket vederbörande till efterrättelse länder.

Under Kungl. Maj:ts sekret:

(Sigill.)

Axel Westin.

Avskrift.

Till lotsstyrelsen.

Genom utslag den 9 december 1924 på de besvär, lotskaptenen i mellersta lotsdistriktet Bengt Samuel Östrand anført över ett av kammarrätten den 2 november 1921 meddelat utslag i anmärkningsmål rörande räkningskaperna för kustsignalväsendet för år 1915, fann Kungl. Maj:t ej skäl göra ändring i kammarrättens berörda utslag, varigenom Östrand förpliktats å statsverkets giroräkning i riksbanken för marinförvaltningens räkning inleverera 5,753 kronor 1 öre, utgörande av Östrand till 2:a klass lotsen, numera mästerlotsen vid Dalarö lotsplats Karl Gustaf Holmberg utbetalad ersättning för mistad lotslott, dock med Östrand öppen lämnad rätt att hos vederbörande söka sitt åter efter befogenhet.

Hos Kungl. Maj:t hava nu Östrand och Holmberg i särskilda skrifter anhållit att av nåd befrias från skyldigheten att till statsverket återbetala berörda belopp, i anledning varav lotsstyrelsen den 1 juli 1925 avgivit infortrat utlåtande.

Kungl. Maj:t finner icke skäl bifalla de gjorda framställningarna.

Detta får jag, på nådig befallning, meddela lotsstyrelsen till kännedom samt för sökandenas underrättande.

Stockholm den 17 juli 1925.

Nils Carlsson.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Nils Hellenius.

